

PARZYĆ SIĘ (14) *vb impf*

się (11), się (3).

a jasne; *imp* z tekstu nie oznaczającego *ã*.

inf parzyć się (6). \diamond *praes* 2 *sg* parzysz się (1). \diamond [3 *sg* parzy się. \diamond 2 *pl* parzycie się.] \diamond 3 *pl* parzą się (1). \diamond *praet* 3 *sg* *m* parzył się (1). \diamond *fut* 3 *sg* *f* parzyć się będzie (1). \diamond *imp* 2 *sg* p(a)rz się (1). \diamond 3 *sg* niechajże się parzy (1). \diamond *con* 3 *sg* *f* by się parzyła (1). \diamond 3 *pl* *m* *pers* by się parzyli (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII (z Cn; XVIII) w. s.v. 1. parzyć.

Odczuwać bardzo wysoką temperaturę; *aduri, uri calore Cn* (14) :

a. [Przegrzewać się wskutek noszenia zbyt ciepłej odzieży lub przebywania w zbyt ciepłym pomieszczeniu:

parzyć się w czym: Gdy jedno kogo lecie w szubce potkał, Każdemu mówił: [...] Pytać was nie chcę, jakoli się macie, Bo to snadniuchno nagłupszy obaczy, Że się Wasza Mość niedobrze mieć raczy [...], Iż się parzycie w tym starym futrzysku. *Otwin(?)Erot* 153.

W przeciwstawieniu: »parzyć się ... chłodzić«: Sobie ten pies nie vgodzi/ Co fie raz pârzy raz chłodzi. *BielawMyśl* B3v.]

b. *Doznawać oparzenia* (1) : [Dla tego kowal klefzczę ma by mu fie nieparzyć *HistOtton* 56.]

Przen: Szkodzić sobie [na czym] (1) : dâię prostą rádę/ Kożdemu á więcy tym co miłuią zdrâdę. By fie więc potym iáko ná tym nie pârzyli/ Ieżli nieprzyaciela lekceby ważyli. *CzahTr* I3v.

c. *Poddawać się rozgrzewającemu działaniu gorącej pary, kąpieli lub okładu (głównie w celach leczniczych)* (13) : *SienLek* 108v; ktoby chciał prędko té rzeczy [...] odprawić/ á łzkopcem álbo krużem leiąc/ ielzche płat mokry przyłóżywłzy/ áby tém więcý fy głowá pârzyłá/ wierę álbo głuchość/ álbo o powietrza ruźenié [...] *Oczko* 16v.

parzyć się nad czym (2): Tákowa páni ma fy częłto pârzyć/ nád furowym prządżionem/ [...] á ma nád nim fyedźieć/ co nagoręcey zetrwâć może/ ábowiem táka párá płodowi bárzo służy. *SienLek* 113. *Cf* »nad parą się parzyć«.

parzyć się w czym [= w płynie, w wywarze] (6): Wezmi fnop niemały łypowych [!] latorośli/ á vwarz ie/ potym włóž do wanny/ á parz fie w nich kielo godzin po kielko dni *FalZioł* V 92, I 138b; ktoby niemogł puścić moczu/ dobrze ktemu [...] pârzyć fy w łzáłwiy z czárnuçą. *SienLek* 107, 105, 109v; *Oczko* 18.

parzyć się w czym [= w naczyniu] (2): Tym kthorzy máią żołą niemoc/ dobrze fy im w kádzi przykrytey pârzyć *SienLek* 90v. *Cf* »w wannie się parzyć«.

Zwroty: »nad parą się parzyć« (1): Ieśli łono łpuchnie/ náwarz mrowek wełpoł z mrowilkiem/ niechayże chory fyedźie nád garncem á nád párá fy pârzy *SienLek* 118v.

»w wannie się parzyć« (1): DLugo fie w wannie pârzyłz/ Priłzko pochodzona *KochFr* 114.

Przen (1) :

Zwrot: »parzyć się w przyrodzonej wannie« = *współżyć cielesnie* (1): STáry miał Priapifimum/ nieukładną mękę/ Lecz byłá młodéy żenie tá niemoc ná rękę. Bo fie pan częłto pârzył w przyrodzonéy wánnie *KochFr* 59.

Formacje współrdzenne cf PARZYĆ.

